

Csákberényiné Tóth Klára

Helyesírási gyakorlatok az interaktív táblán – az időtartam jelölése

A tanulmány a helyesírás-tanítás aktualitása, jelentősége mellett érvel, majd röviden összefoglalja annak cél- és feladatrendszerét. A módszertani elvek közül kettőre tér ki: a grammatikai megalapozás és a változatosság elvére. A helyesírás-tanítás alapjait érintő általános bevezetőt a címben megjelölt téma részletes tárgyalása követi. A cikk elméletileg is megalapozott áttekintést ad arról, hogy milyen problémákat vet fel a kiejtés szerinti írásmód alkalmazása. Ezután különböző feladatokkal szemlélteti, hogyan használható az interaktív tábla az időtartam-jelölés gyakorlására. A feladattípusok az új oktatási eszköz sajátos lehetőségeinek a kiaknázására is példát mutatnak.

Évek óta halljuk és tapasztaljuk is az utcán járva, a neten megjelenő írásokat és a különböző korosztályú tanulók dolgozatait olvasva, hogy romlik a helyesírás színvonala. Felmerülhet a kérdés, hogy vajon a XXI. század technikai vívmányai feleslegessé teszik-e a helyesírás tanítását? Az írás egységesítésének célja annak idején a leírtak megértésének megkönnyítése volt. Azt gondolom, erről a célról a továbbiakban sem mondhatunk le. Születnek ugyan különböző helyesírást ellenőrző szoftverek, a gépen író azonban csak arra számíthat, hogy egy többé-kevésbé helyesen írt szöveget ad ki a kezéből, hiszen a számítógépes szövegszerkesztő használata nem eredményez automatikusan helyes szöveget.

Azt is tudjuk, hogy a helyesírás „nem egyszerűen tanítás-tanulás kérdése, hanem a tanuló teljes személyiségével – személyiségének szinte valamennyi vonásával – összefügg; így például az önmaga iránt támasztott igényekkel; az elvont gondolkodásnak és a figyelem koncentrálásának képességével; az előírások, szabályok követésének belső motivációjával” (Nyitrai–Takács–Török 1986: 45). Ha az idézet szavait a kompetenciák irányából közelítjük, megállapíthatjuk, hogy a helyesírás tanítása fejleszti a problémamegoldó képességet, az analógiás gondolkodás képességét, elősegíti a hatékony kommunikációt, a kritikus szemlélet kialakulását, megteremti a hibákból való tanulás és az együttműködési készség fejlesztésének lehetőségeit. A helyesírás tanítása tehát együtt jár olyan kompetenciák elsajátításával vagy mozgósításával, amelyek a mindennapi életben, illetve munkában nélkülözhetetlenek. Így tehát a továbbiakban sem mondhatunk le róla.

A helyesírás-tanítás céljait és feladatait a fentiek értelmében a következőkben foglalhatjuk össze:

- a fontosabb helyesírási szabályok tudatosítása;
- a megismert helyesírási szabályok alkalmazása, készség szintű elsajátítása;
- a helyesírási memória fejlesztése;
- a kreatív helyesírási gondolkodás fejlesztése;
- a helyesírási kézikönyvek használata;
- a hibafelismerés és -javítás készségének fejlesztése;
- az írásfigyelem fejlesztése (Antalné 2003).

A helyesírás-tanítás módszertani elvei közül kettőt emelek ki, amelyek a címben jelölt témával kapcsolatosan alapvető fontosságúak: a grammatikai megalapozás elvét és a változatosság elvét.

A grammatikai megalapozás elve a helyesírás-tanítás talán legfontosabb pedagógiai követelménye. „A helyesírás olyan operatív tevékenység, amelyben eszközként használjuk a helyesírási és a grammatikai ismereteket. A helyesírás tanulásához szükség van bizonyos grammatikai fogalmakra, tényekre és törvényekre.

A tanulók ugyanis a helyesírási tudnivalókat szabályok formájában sajátítják el, a szabályokat pedig nyelvtani háttérismeret nélkül nem értik” (Adamikné 2001: 242). Ha a tudatosítást szolgáló nyelvtani ismereteknek még nincsenek birtokában a gyerekek, akkor csak megfigyelgetéssel és utánzáson alapuló helyesírási műveletekkel lehet helyesírást tanítani (Orosz 1974). Az interaktív táblás feladatok között mindkettőre láthatunk példát. Van olyan feladat, amelyik a szabályismeretre épül, és van olyan is, amelyik az analógiás gondolkodásra.

A változatosság tantárgy-pedagógiai követelményének az alkalmazásával fokozhatjuk az anyanyelvi nevelési, így a helyesírás-tanítási módszerek hatékonyságát. A változatosság elvének tudatos és szükségszerű alkalmazását vonatkoztathatjuk a módszerek, a feladattípusok, a munkaformák és a szemléltetőanyagok kiválasztására (Antalné 2003).

A digitális tábla segítségével kihasználhatjuk a tanulók vonzódását a számítástechnikai eszközök iránt. Az interaktív tábla esztétikus, látványos és hatásos feladatok tervezésére ad lehetőséget. Ily módon is növeli a tanulók motiváltságát a feladatok megoldásában.

A helyesírás-tanítást érintő általánosabb jellegű problémakörök felvázolása után a címben jelzett téma kifejtésére térek át. Két kérdés körüljárására vállalkozom: egyrészt azt vizsgálom, hogy milyen problémákat vet fel a kiejtés elvének alkalmazása, másrészt nyolc feladatot mutatok be az interaktív táblán, amelyek mindegyike a fonematikusság alapelveihez kapcsolható.

Az első kérdés megválaszolásához tudnunk kell, hogy a szavakról, mondatokról emlékképeket őrzünk. Ezek vizuális, illetve akusztikus emlékképek és/vagy jelentésszociációk. A sokszor olvasott, látott szó alakja optikusan vésődik be a tudatunkba. A *szabaccság*, *tuggya* stb. szó ilyen módon leírt formája meghökkentő számunkra, hiszen eltér a megszokottól. Ha a *cipő*, *szív*, *hűsít* stb. szót kell leírunk, de még soha nem olvastuk, akkor is képesek vagyunk a hallásunkra támaszkodva helyesen rögzíteni. Ha ellenben a [*hatvan*] szót kell leírunk, előtte egy pillanatra átgondoljuk, hogy számnévvel vagy földrajzi névvel van-e dolgunk. Azaz a jelentésre koncentrálunk, nem a hangzásra vagy az optikus emlékképre. Hogy melyik szó írásakor melyik emléknym az erősebb, az függ a szó fonetikai szerkezetétől és a begyakorlottsági szinttől is.

A magyar helyesírásnak négy alapelve van: fonematikusság, értelemtükröztetés, hagyomány és egyszerűsítés. A fonematikus elvhez négy írásmód tartozik: a kiejtés szerinti írásmód, a szóelemző, a hagyomány szerinti és az egyszerűsítő írásmód. Ezek közül a kiejtés szerint írandó szavak esetén az akusztikus, a szóelemzés, a hagyomány és az egyszerűsítés szerint írandók esetén a vizuális emlékképekre támaszkodhatunk inkább.

„A kiejtés szerinti írás elve azt jelenti, hogy a szóelemek – szótövek és toldalékok – írásformáját a történeti hagyományban kialakult és a helyesírás által is őrzött sztenderd kiejtésnek megfelelően kell rögzíteni” (Laczkó–Mártonfi 2005: 39). Látszólag ez igen egyszerű feladat. Nyelvtani ismeretek és a megfelelő gyakorlottsági szint híján a gyerekek maguktól is a kiejtés szerinti írásmódot alkalmazzák. Ahogy ejtik, illetve ahogy hallják, úgy írják le a szavakat. Ez a megoldás azonban – tapasztalatból tudjuk – rengeteg hiba forrása lehet, sőt a mérések szerint a legtöbb hiba ebből adódik. „Ennek legfőbb oka az, hogy a kiejtési és a helyesírási norma között lényeges különbségek vannak. A helyesírás sokkal szabályozottabb, mint a kiejtés” (Laczkó–Mártonfi 2005: 40).

A helyesírás szempontjából a gyerekek akkor bízhatnának a saját kiejtésükben, ha az ország területén mindenütt ugyanúgy ejtenénk a hangokat és szóelemeket. Ez azonban nem így van. Regionális színezettel beszélünk, ami talán a hangok időtartamát érinti legérzékenyebben.

A másik hibaforrás az, hogy a tanulók hallása is lehet pontatlan. Az önálló íráshoz a belső hallás fejlettsége szükséges. Tudnunk kell a szavakat hangokra bontani, érzékelni a hangok sorrendjét és pontos időtartamát. Az olvasástanítás során a következetes hangtanítás éppen ezeket a képességeket fejleszti, elősegítve a későbbiekben a helyesírás tanítását is. A hangokkal való foglalkozás azonban nem hagyható abba a jelrendszer

megtanítása után sem. Alapvető jelentőségű a helyes ejtés tanítása. A helyesejtési gyakorlatokat minden nap következetesen, tréningyszerűen kell végezni. A kiejtés elve szerinti helyesírás előkészítésére különösen alkalmasak az időtartam-gyakorlatok.

Ahhoz, hogy a helyes ejtés gyakorlása a helyesírásban is eredményhez vezessen, megfelelő szóanyag alkalmazására van szükség. Elengedhetetlen feltétel egyrészt, hogy a gyakorlatokban szereplő szavak jelentését ismerjék a gyerekek, másrészt, hogy a gyakorlatban szereplő szavak analóg sorokat alkossanak, így a minta alapján újabb példákat építhessenek a sorokba a tanulók: *eső, tető, felhő* stb.; *kifordul, gyógyul, örül* stb. Az sem árt persze, ha a tanítás során alkalmazott szavak érdekesek, esetleg más feladatokká továbbfejleszthetők.

A másik problémakör az interaktív tábla használata. „Az oktatással foglalkozók körében közismert, hogy a XX. század végére az oktatás általános válsága bontakozott ki. Arra, hogy a pedagógia, a nevelés nem tölti be megfelelően a feladatát, a legutóbbi nemzetközi összehasonlító tudásszintfelmérés eredményei is ráirányították a figyelmet a rosszul szerepelt országokban, amelyek közé Magyarország is tartozik... Ha az iskolarendszerben nem lehet egész életre érvényes tudást szerezni, akkor a súlypontot át kell helyezni a későbbi eredményes tanulást lehetővé tevő beállítódások és képességek kialakítására” (Komenczi 2001).

Komenczi Bertalan fenti szavai pontosan írják le azt a helyzetet, amelybe a XXI. század elejére az oktatásügy került. Képesé kell tennünk magunkat és a diákokat is az állandóan változó gazdasági-társadalmi környezet által indukált problémák megválaszolására. Ennek a célnak az eléréséhez el kell sajátítanunk és sajátíttatnunk a megfelelő információszerzési, -feldolgozási, adattárolási, -szervezési és átadási technikákat, valamint az információkezelés jogi és etikai szabályait. Azaz el kell érünk, hogy mind magunk, mind tanulóink rendelkezzenek informatikai és médiahasználati (IKT) kompetenciával.

Az IKT kapcsán különböző nehézségekkel kell szembenéznünk:

- a több éve, számítógépes ismeretek nélkül is sikeresen tanító és saját módszereik eredményességét megtapasztalt pedagógusoknak is érdemes megismerkedniük az új eszközök által nyújtott lehetőségekkel;
- meg kell tanulnunk felhasználni a gyerekek meglévő informatikai ismereteit;
- az interaktív táblához kevés jól használható anyag érhető el különösen a magyar nyelv és irodalom területén.

Még lehetne sorolni a problémákat, de inkább a megoldások keresésére teszem a hangsúlyt. A csatolt interaktív táblás helyesírási gyakorlatokkal az volt a szándékom, hogy elősegítsem az azonnali felhasználást, illetőleg ötleteket adjak a jól ismert feladattípusok átalakításához. Olyan feladatokat terveztem, amelyek szókérdések és feladatlapok segítségével is megoldhatóak ugyan, de az interaktív táblán esztétikusabb a megjelenésük, és a gyerekeknek az új eszközökhöz való vonzódása is motiváló tényező. Felmerülhet a kérdés, hogy eléggé meggyőző érvek-e ezek a tábla használata mellett. Természetesen önmagában semmilyen tanítási mód – legyen az kooperatív, projekt, RWCT stb. – és eszköz nem jelent végleges megoldást a tanítás problémáira, de minél színesebb palettából válogathatunk, annál eredményesebb lesz a munkánk.

A gyakorlatok elkészítéséhez a 9.7 SMART Notebook szoftvert használtam. Sorba rendezésüknél a megoldási módjuk hasonlóságát vettem alapul. Többféle csoportosítási lehetőség bemutatása mellett a helyes alak kiválasztására, párok összekötésére, kiegészítésre, a roló (letakarás) használatára és területek kijelölésére mutatok példát.

Minden gyakorlat bemutatásakor ugyanabban a logikai rendben haladok. A Feladat címszó melletti leírás az interaktív táblán való eligazodást szolgálja. A helyesírási szabályok számát A magyar helyesírás szabályai (AkH.) 11. kiadásából, a szabályok magyarázatát pedig Laczkó Krisztina és Mártonfi Attila 2005-ben az Osiris

Kiadónál megjelent Helyesírás (OH.) című munkájából emeltem ki. A szabály magyarázatát követő számok az oldalszámot mutatják. A példaszavak, kiemelt és rendszerezendő szavak az interaktív táblán megjelenő szavakat jelentik, az utasítások pedig a felhasználás egy lehetséges variációját mutatják be.

1. dia

Feladat: szavak csoportosítása léggömbökbe

Cél: helyesírási ismeret gyakorlása

Felhasznált szabályok: AkH. 23., 24., 34.

Magyarázatok:

- A melléknevek végén az *ú* és az *ű* mindig hosszú mind a képzett, azaz az *-ú, -ű; -jú, -jű* képzős, mind a képző nélküli formákban. (51.)
- A főnevek végén – a képzett alakokat nem számítva – nagyjából fele-fele arányban kell rövid vagy hosszú *u, ü*, illetőleg *ú, ű* betűt írni. (51.)
- A képzett főnevek között rövid *u*-ra a kicsinyítő-becéző *-u* képzővel ellátott alakok végződnek: *anyu, apu, Pityu*; hosszú *ú*-ra és *ű*-re a *-tyú, -tyű* képzővel ellátott alakok: *szivattyú, csengettyű, tőpörtyű* stb. (51.)

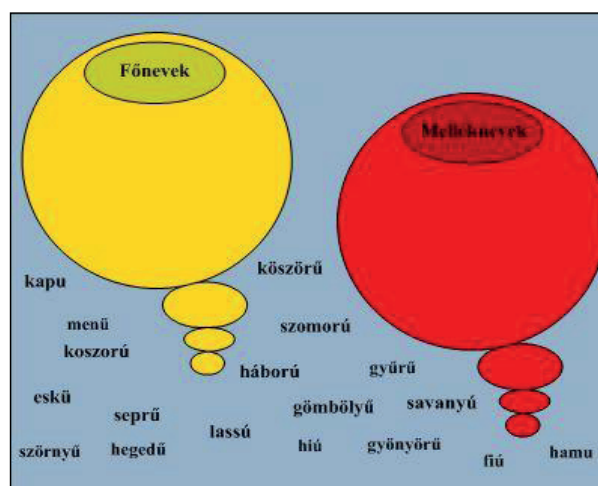
Szükséges előismeret:

- a főnév és a melléknév fogalma;
- a szó végi *u, ú; ü, ű* helyesírása.

Példaszavak: kapu, hamu, eskü, menü; fiú, koszorú, seprű, gyűrű, hegedű, köszörű; lassú, hiú, savanyú, szörnyű, gömbölyű, gyönyörű.

Utasítások:

- Rendezzék a szavakat szófajuk szerint!
- Keressetek csoportosítási szempontot a szófajokon belül is!
- Ejtsék ki a szavakat!
- Fogalmazzátok meg a helyesírási szabályokat!

2. dia

Feladat: képek rendezése kiemelt képek alá

Cél: szabálytanulás előkészítéseként példaanyag elemzése, az analógiás gondolkodás fejlesztése

Felhasznált szabályok: AkH. 23., 24., 34.

Magyarázatok:

- A melléknevek végén az *ú* és az *ű* mindig hosszú mind a képzett, azaz az *-ú*, *-ű*; *-jú*, *-jű* képzős, mind a képző nélküli formákban. (51.)
- A főnevek végén – a képzett alakokat nem számítva – nagyjából fele-fele arányban kell rövid vagy hosszú *u*, *ü*, illetőleg *ú*, *ű* betűt írni. (51.)
- A képzett főnevek között rövid *u*-ra a kicsinyítő-becéző *-u* képzővel ellátott alakok végződnek: *anyu*, *apu*, *Pityu*; hosszú *ú*-ra és *ű*-re a *-tyú*, *-tyű* képzővel ellátott alakok: *szivattyú*, *csengettyű*, *töporlyú* stb. (51.)
- A szavak végén az *ó* és az *ő* mindig hosszú, akár képzett, akár képző nélküli alakokról van szó. (52.)

Szükséges előismeret: a szó utolsó magánhangzója

Kiemelt képek: ló, repülő, varjú, hegedű

Rendezendő képek: folyó, hajó, cipő, tető, hattyú, ágyú, fésű, gyűrű, hegedű

Utasítások:

- Ejtsétek ki a kép nevét!
- Helyezzétek a kiemelt kép alá!
- Fogalmazzatok meg a rendezés szempontját!

3. dia

Feladat:

- szavak rendezése virágszirmokba
- a körök alatt rejtő rendezési szempontok behelyezése a virágok közepébe

Cél:

- szóhalmazok létrehozása analógiás úton
- a rendezési elv felfedezése
- a szabályok megfogalmazása

Felhasznált szabályok: AkH. 34., 35., 39.

Magyarázatok:

- Az igék *-ít* végződésében a *nyit* igét leszámítva mindig hosszú *í*-t kell jelölni. (51.)
- Az egynél több szótagból álló egyszerű szavak *-ul*, *-ül* végződésében mindig rövid az *u*, *ü*. (51.)

- A múlt idő jele mássalhangzó után *-t*, magánhangzó után *-tt*. (78.)

Szükséges előismeret:

- az ige
- a múlt idő jele
- szótő és toldalék

Kiemelt szavak: átalakul, melegít, csiripelt

Rendezendő szavak:

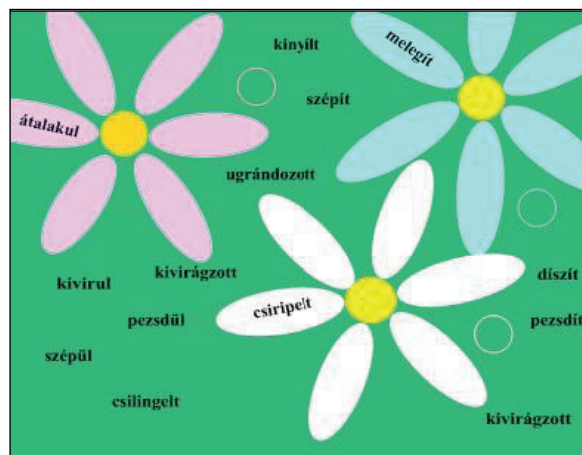
szépül, pezsdül, kivirul

szépít, pezsdít, díszít

ugrándozott, kivirágzott, kinyílt

Utasítások:

- Rendezzék a szavakat a kiemelt szavaknak megfelelően!
- Nevezzék meg a rendezési elvet!
- Fogalmazzák meg a helyesírási szabályt!
- Olvassák fel a szavakat pontosan érzékeltetve a hangok időtartamát!

4. dia

Feladat:

- a helytelen alak szemétkosárba dobása
- Mátyás király címerének összerakása

Cél: helyesírási ismeret gyakorlása

Magyarázat:

- A szavak végén az *ó* és az *ő* mindig hosszú, akár képzett, akár képző nélküli alakokról van szó. (52.)

Szükséges előismeret: a helyesírási szabály

Példaszavak: vessző, háló, ernyő, kakaó (*holló* az összerakott képen, Mátyás király címerében)

Utasítások:

- Dobjátok a kosárba a helytelen alakokat! Alattuk egy-egy címerészletet találtok.
- Rakjátok össze a címet! Találjátok ki, hogyan hozható összefüggésbe a felírt szavakkal!
- Olvassátok fel a szavakat, ügyeljete a szó végi *ó*, *ő* időtartamára!

5. dia

Feladat:

- a helyes megoldás kiválasztása az áttetsző ellipszis mozgásával
- szükség esetén lehet felezést kérni, a társak segítségét vagy konkrétan egy társ segítségét kérni

Cél: ellenőrzés, ismétlés

Szükséges előismeret: szófajok (ige, főnév, köznév, melléknév)

Felhasznált szabályok: AkH. 24., 34.

Magyarázat:

- A melléknévek végén az *ú* és az *ű* mindig hosszú mind a képzett, azaz az *-ú, -ű; -jú, -jű* képzős, mind a képző nélküli formákban. (51.)

Példaszavak: egyszerű, savanyú, jóízű

Utasítások:

- Mi a közös a szavakban? Írjátok le a helyes válasz betűjelét!
- Olvassátok fel a szavakat a hangok időtartamát pontosan érzékeltetve!
- Fogalmazzátok meg a helyesírási szabályt!

1. Mi a közös a következő szavakban: egyszerű, savanyú, jóízű?

A: igék B: főnevek

C: melléknévek D: köznevek

6. dia

Feladat: a szavak és a képek összekötése kreatív ceruzával

Cél:

- szószerkezetek alkotása
- helyesírási ismeret gyakorlása

Felhasznált szabályok: AkH. 24., 34.

Magyarázat:

- A melléknevek végén az *ú* és az *ű* mindig hosszú mind a képzett, azaz az *-ú, -ű; -jú, -jű* képzős, mind a képző nélküli formákban. (51.)

Szükséges előismeret:

- a melléknév
- a helyesírási szabály

Példaszavak: szomorú, gömbölyű, lassú, savanyú

Képek: labda, csiga, citrom, gyerekek

Utasítások:

- Fogalmazzátok meg a helyesírási szabályt a szavak alapján!
- Kössétek össze a szavakat a megfelelő képekkel!
- Ejtsétek ki a szószerkezeteket!
- Alkossatok mondatokat a szószerkezetek felhasználásával!

szomorú	
gömbölyű	
lassú	
savanyú	

7. dia

Feladat:

- szavak kiegészítése *u, ú*-val
- a rövid *u* végű szavak kezdőbetűiből szóalkotás (írás a táblán)
- ellenőrzés a roló lehúzásával szavanként
- a kezdőbetűkből alkotott szó ellenőrzése a zöld négyszög elhúzásával

Cél: a szabályismeret ellenőrzése, gyakorlás

Felhasznált szabály: AkH. 23.

Magyarázatok:

- A főnevek végén – a képzett alakokat nem számítva – nagyjából fele-fele arányban kell rövid vagy hosszú *u*, *ü*, illetőleg *ú*, *ű* betűt írni. (51.)
- A képzett főnevek között rövid *u*-ra a kicsinyítő-becéző *u* képzővel ellátott alakok végződnek: *anyu*, *apu*, *Pityu*; hosszú *ú*-ra és *ű*-re a *-tyú*, *-tyű* képzővel ellátott alakok: *szivattyú*, *csengettyű*, *töporlyú* stb. (51.)

Szükséges előismeret:

- a főnév
- a helyesírási szabály

Példaszavak: hamu, odú, borjú, alku, gyalu, tanú, ágyú, marabu, anyu

Utasítások:

- Egészítsétek ki a szavakat!
- Olvassátok össze a rövid *u* végű szavak kezdőbetűit! Írjátok le az így kapott szót!
- Ellenőrizzünk! Húzzátok lejjebb a rolót egy-egy szóval!
- Olvassuk hangosan a szavakat!
- Írjátok a táblára a kezdőbetűkből alkotott szót kreatív ceruzával!
- Húzzátok el a zöld négyszöget!
- Mondjátok el a helyesírási szabályt!

ham__	ham <u>u</u>	
od__	od <u>ú</u>	
borj__	borj <u>ú</u>	
alk__	alk <u>u</u>	
gyal__	gyal <u>u</u>	
tan__	tan <u>ú</u>	
ágy__	ágy <u>ú</u>	
marab__	marab <u>u</u>	
any__	any <u>u</u>	
		

8. dia

Feladat: az áttetsző kör és négyszögek mozgatásának segítségével egy kiválasztott szó megtalálása

Cél:

- tájékozódás a síkban
- logikai rend betartása a kérdésben
- szakkifejezések használatának gyakorlása

Szakkifejezések:

rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó

rövid, egyjegyű mássalhangzó

hosszú, egyjegyű mássalhangzó

rövid, kétjegyű mássalhangzó

hosszú, kétjegyű mássalhangzó

Példaszavak: alma, ajtó, néz, csíkos, locsog, kattan, libben, fullad, pöttyös, asszony, süllyed

Utasítások:

- Mindenki válasszon ki egy neki tetsző szót a felírtak közül!
- Valaki jöjjön ki, és súgja a fülembe a kiválasztott szót!
- A többiek kérdezzenek a következő sorrendben!

A körön kívül/belül található a szó?

(az áttetsző kör behúzása)

Az álló egyenes bal/jobbról található a szó?

(a megfelelő áttetsző négyszögek behúzása)

A fekvő egyenes alatt/felett található a szó?

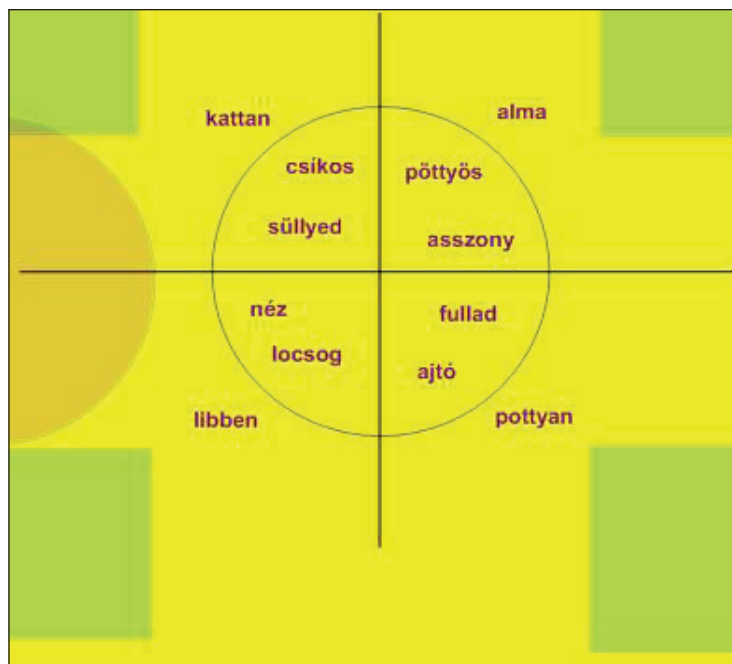
(a szükségtelen négyszög kihúzása)

Van-e benne hosszú egyjegyű mássalhangzó?

Van-e benne hosszú magánhangzó? Stb.

A szó végén van-e a hosszú magánhangzó? Stb.

- Ejtsétek ki és húzzátok alá a megtalált szót!

A gyakorlatok alapjául a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolán 2007-ben megrendezett országos anyanyelvi tanítási versenyen részt vevő hallgatók tanórái szolgáltak. Köszönet az ötletekért Andó Anitának,

Berki Krisztinának, Kiss Viktóriának, Ocskó Erikának és Pongó Anitának, akik a debreceni, a nyíregyházi, a szegedi, a jászberényi és a szekszárdi tanítóképző főiskolát képviselték.

Irodalom

- Adamikné Jászó Anna 2001. *Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségig*. Trezor Kiadó. Budapest.
- Antalné Szabó Ágnes 2003. A helyesírás-tanítás pedagógiája. *Hungarológiai Közlemények* 2: 19–40. <http://mnyfi.elte.hu/szemere/iras01.pdf> (2008. május 15.)
- Fábián Pál 1986. A helyesírás iskoláinkban. In: Szende Aladár (szerk.) *Program az anyanyelvi nevelés továbbfejlesztésére*. Tankönyvkiadó. Budapest.
- Komenczi Bertalan 2001. *Az információs társadalom iskolájának jellemzői* <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=informatika-Komenczi-Informacios.html> (2008. május 15.)
- Laczkó Krisztina – Mártonfi Attila 2005. *Helyesírás*. Osiris Kiadó. Budapest.
- Nyitrai Tamás – Takács Etel – Török Imre 1986. *Magyar nyelv 5–8. osztály. Tanári kézikönyv*. Tankönyvkiadó. Budapest.
- Orosz Sándor 1974. *A helyesírás fejlődése*. Tankönyvkiadó. Budapest.

Csákberényiné Tóth, Klára

Spelling exercises using the interactive board – duration of speech sounds

The study discusses the relations of articulation tempo, speech tempo and verbal comprehension. The paper analyses the factors influencing the speech production tempo on the one hand, and the actual tempo values characterising the present-day Hungarian, on the other. The author focuses on the factors of age, the speech tempo of children’s narratives, and on the effect of speech tempo changes on the children’s verbal comprehension. The study discusses the difficulties of the intentional change of speech tempo, and provides an overview of the effects various speech tempi have on speech perception, sentence comprehension and text comprehension. Finally, the author draws conclusions on the role of the speech tempo in pedagogical work.

A feladatsor megnyitáshoz SMART Notebook szoftver szükséges. A program ingyen letölthető itt.

Kulcsszók: anyanyelv-pedagógia, helyesírás, helyesírás-tanítás, kiejtés szerinti írásmód, interaktív tábla

Keywords: first-language pedagogy, spelling, teaching spelling, phonetic spelling, interactive whiteboard

Az írás szerzőjéről

Csákberényiné Tóth Klára

Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, Debrecen, Magyarország

csakber[kukac]gmail.com